

Братя Мормареви
ВАСКО ДА ГАМА ОТ СЕЛО РУПЧА

ЗЛАТНИ ДЕТСКИ КНИГИ

50

БРАТЯ МОРМАРЕВИ

*Васко да Гама
от село Рупча*

trud
СОФИЯ, 2009

1.

Васко и Евгени, седнали на пейка в горния край на Морската градина, гледаха как поставената в тревата пръскачка се върти и мокри бронзовата статуя на плувкиня. Освежителните пръски стигаха до тях и разхлаждаха нагорещените им от августовското слънце тела.

Наоколо беше пусто. Само някакъв пенсионер в бял панталон и риза и със сламена шапка в ръка се припичаше на съседната пейка. Напук на всички слънчеви изригвания, които предизвикваха толкова много вестникарски статии и човешки страхове. Лекият полъх носеше откъм морето нестройните възгласи на къпещи се и миризмата на гниещи водорасли. На Евгени му миришеше и на бой, но нямаше никакво намерение да споделя това с приятеля си. Васко щеше да му се присмее.

Пенсионерът от съседната пейка се размърда, сложи сламената шапка на голата си глава и пое, подпирайки се на бастун. Загледан в бронзовата плувкиня, Васко не пропусна отдалечаването на стария човек. Озърна се насам-натам – сега двамата с Евгени бяха сами.

– Хайде! – стана той от мястото си.

Миризмата на бой обаче държеше Евгени като залепен за пейката. Той гледаше гузно към морето, къде-

то бойни кораби, украсени със знамена, стояха на рейд в очакване на празника на военноморския флот.

– Жения, хайде де! – подкани го отново Васко.

Евгени, на когото за по-кратко викаха Жения, вдигна тъжни, уплашени и виновни очи към приятеля си. Васко махна пренебрежително с ръка – за нищо не го биваше този Жения – и тръгна сам през тревата. Спря пред крана, огледа се още веднъж, развинти ловко маркуча, дръпна го и отскочи встрани. Дебела струя вода започна да залива тревата.

– До довечера ще е готово! – каза той, когато се върна при приятеля си.

Жения се почувства неудобно. И той можеше да помогне, ама нà!

– Давай да я преместим! – хвана Васко пейката от едната страна.

Жения се размърда. Огледа се плахо и с неохота повдигна пейката.

– Давай, давай! – подкани го Васко. – Трябва да е на тъмно. Да не искаш да чупим лампата!

Ако ставаше дума за обикновена електрическа крушка, нищо не им струваше да я счупят. Но в случая ставаше въпрос за хубав електрически фенер от млечнобяло стъкло. Преди една-две години нямаше да му простят. Но на тринайсет години трябва да си природно тъп и да ти липсва елементарно гражданско чувство, за да вкараш градския народен съвет в толкова излишни разходи. Затова Жения, без да чака нова покана, помогна на Васко да отнесат пейката под смокиновото дърво, там, където, когато се стъмнеше, светлината на лампата фенер нямаше да смущава никого.

– Момичетата са срамежливи – каза Васко. – Не дават да ги целуват на светло.

– Така е – съгласи се Жения, въпреки че през живота си не беше целувал момиче. Знаеше, че момичетата не харесват много-много дебелите момчета. Да вървят

по дяволите! Не би се отказал дори от една варненска милинка заради което и да е момиче.

Облякоха си ризите, взеха в ръце сандалите и тръгнаха. Васко се обърна още веднъж към тревната площ. Водата усилено я заливаше. Стори му се, че сега статуята на плувкинята го гледа сърдито. И последната капка от тялото ѝ беше изсъхнала и слънцето печеше безмилостно бронзовата ѝ фигура.

Свиха по крайбрежния булевард. Асфалтът пареше босите им крака. Жения не издържа и си нахлузи сандалите.

– Големи зубрачки са момичетата! – каза Васко.

– Какво се сети?

– Ами нищо не съм прочел още от задължителната литература.

Жения замълча. А и какво да каже? Баща му го принуди да прочете всичко, което им заръчаха в края на учебната година. Много амбициозен баща имаше Жения! На други деца майките им амбициозни, на него – баща му! Все наопаки му вървеше.

– Мен няма да ме пуснат, сигурен съм – сети се изведнъж той.

– Къде? – не разбра Васко.

– Довечера.

– Как тъй?

– Ще излизам с нашите, предупредиха ме. Брат ми ще е на празника, трябва да го видим.

– После нищичко няма да ти разкажа, да знаеш! – ядоса се Васко.

– Е, какво да правя?

– Ще излезеш преди майка си и баща си! Два часа преди тях, ако трябва! И хич никакво обяснение няма да им даваш.

– А после?

– После! Цяла вечер имаме на разположение. Такава лъжа ще ти измисля, че гък няма да кажат.

Лицето на Жения се проясни – ще постъпи така, как-

то Васко го посъветва. Имаше му доверие. Щом Васко казва, че ще му измисли лъжа, ще я измисли. Той никога не лъжеше.

– Добре! – обяви Жения решението си.

На срещата вечерта Васко носеше голям и много красив електрически фенер. Размахваше го уж небрежно насам-натам. Гордееше се с фенера и се чудеше как пък кой не се обръща да го види.

– Светло е още! – каза Жения и погледна към небото.

– Ще се стъмни!

– Е, да – съгласи се Жения.

През август в седем и четвърт наистина е още много светло, но кои родители пускат децата си по тъмно. Та двамата трябваше да се шляят и да чакат идването на нощта. Такава им беше работата – нощна. За разлика от ученето шляенето не е никак скучно занимание, особено в такъв град, като Варна, и то на върха на курортния сезон. Толкова пъстър свят, от толкова много националности! Човек върви и току чуе руска или английска реч, сред която разпознава някоя и друга научена в училище дума. Това ако не е преговор, то поне е известно поддържане на езика. Да, когато се открие новата учебна година, мислеше си Васко, и всеки учител започне да те пита какво си правил през ваканцията по предмета му, поне по руски и английски с чиста съвест ще може да каже, че си е поддържал езика.

Влязоха в Морската градина, празнично украсена с гирлянди от морски сигнални флагове. Сред шумната тълпа чевръсто шетаха продавачи на пъстроцветни балони, на книжни байрачета, на лакирани мидени огърлици и други морски сувенири.

– Медени праскови, медени праскови...

Мутирацията и плах глас на продавача накара и двамата да се обърнат. С кошница в ръка, озъртайки се

предпазливо насам-натам, срещу тях идеше съученикът им Христофор и предлагаше стоката си.

– Фори! – викна Васко.

Христофор – или Фори, както му викаха – трепна, но щом видя двамата, се успокои.

– Страшно вървят – похвали се той, като посочи наполовина празната кошница.

– Wie viel? (Колко?) – попита немецът.

– Ein für ein Leva (една за левче) – посочи Фори книжната фуния, в която се мъдреха не повече от три праскови, – zwei für zwei Leva, nehmen Sie drei bitte! (две за два лева, вземете си три, моля!) – издекламира Фори урока си така гладко, че Васко и Жения се спогледаха изненадано.

Немското семейство се разсмя, по всяка вероятност на Форевия немски... Мъжът извади пет лева.

– Zwei bitte! (Две, моля!)

Фори прибра керемиденочервената банкнота и тъкмо се канеше да връща рестото, когато уплашено вперил поглед в стърчащата над хората мъжка глава.

– Баща ми! – рече той, загубил и ума, и дума, тикна кошницата в ръцете на Жения и изчезна.

– Ей! – извика след него като треснат немецът. – Was für eine Schweinerei! (Що за свинщина!)

И като не знаеше какво да направи, взе пет пакета и отмина.

Пред Васко и Жения застана висок мъж с бяла риза, връзка и обути на бос крак сандали.

– Bravo, бе! – каза той грубо. – Търговци! Как не ви е срам. Гладни ли сте останали, че... Пък аз се чудя моят от кого се учи. Я се засрамете!

Двамата наведоха глава – какво ще се разправят. Това задоволи бащата на Фори – той рече само „Ама, ха“ и отмина.

Малко след него довтаса синът му. Беше се съвзел от първоначалната уплаха. Огледа се и чак тогава си взе кошницата.

– Мерси – каза той и като посочи с глава към прасковите, добави: – Нищо лошо няма в това, не ги крада я!

И тръгна сред хората, леко приведен.

– Медени праскови, медени праскови! – почти шепнеше Фори.

Двамата го следиха с поглед, докато се изгуби от очите им. Нищо не си казаха, но докато вървяха мълчаливи, мислеха за него. Винаги беше пълен с пари, ама пък умееше да си ги изкарва. А и немският му си го биваше.

Откъм естрадата гръмна духовата музика на военноморския флот и те тръгнаха натам. Облечени в парадни униформи морячетата вървяха след сами момичетата и се опитваха да ги заговорят, най-често безуспешно.

– Светло е, затова не искат – каза Васко. – Страх ги е да не ги види някой.

– Търсят си жертва – каза Васко.

Въпросите за интимните отношения между мъжа и жената не му бяха много добре известни, но се пишеше специалист.

– Брат ми! – каза Жения и спря.

– Къде?

– Ей го, с тромпета.

Васко извърна глава към естрадата. Братът приличаше извънредно много на Жения, особено така, с издутите от тромпета бузи.

– Мислех, че е моряк, че плава.

– Моряк е, ама не плава – отвърна Жения. – Баща ми успя, нали разбираш, да го нагласи в оркестъра.

– Не си ми казвал досега.

– Не съм – призна Жения. – Брат ми го е яд, ама... Служба, нали знаеш. Като ти кажат тромпет – тромпет! И на тъпана съм го виждал. Хайде да се измитаме, преди да съм се набол на нашите.

Наближаваше осем и половина и стотици разно-

цветни електрически крушки очертаха контурите на строените в залива военни кораби. Светлините им затрепкаха по разлюляната морска повърхност.

Светнаха и лампите в парка. Точно за да видят всички как по празнично осветената алея бащата на Фори мъкнеше сина си търговец за ухото. Хората се обръщаха и се подхилваха. Много, много уничително наистина. Но Фори не изглеждаше чак толкова засрамен. Може би защото кошницата беше празна, а парите, скрити в лявата обувка, приятно гъделичкаха ходилото и крепяха духа.

– Да се махаме! – притесняваше се Жения.

– Току-виж и баща ти те помъкнал така!

– Никога! – обиди се Жения. – Може да ме скапе от бой, но пред хората с пръст не ме пипва. Страшно е дискретен.

– Това е хубаво – каза Васко.

Жения замълча. Той си знаеше.

– Намисли ли? – попита Жения.

– Какво?

– Къде съм бил. За пред нашите де.

– Ей сега ще го намисля... От „Черноризец Храбър“ на „Червеноармейска“ изскача тъмносиня лада. Минаващата джипка отбива рязко, за да избегне удара, но блъсва възрастна жена. Идва КАТ, ние с тебе сме единствените свидетели и докато дадем показания, станало е осем часа.

– Бабата починала ли е?

– В никакъв случай. Смъртните случаи ги съобщават по радиото за назидание. Лека контузия със силна уплаха. После си се прибрал, не си ги намерил и си тръгнал да ги търсиш в градината.

– Добре го измисли.

Настроението на Жения се повиши и животът му се стори хубав. Имаше отлично алиби. Да можеше всяка вечер да се скита така из града.

Прекосяха горната част на парка и тръгнаха по але-